

Sygn. akt II CSK 460/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku A. Ż.
przy uczestnictwie J. Ż.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 lutego 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 27 lutego 2018 r., sygn. akt III Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uczestnik postępowania J. Ż. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 27 lutego 2018 r. oddalającego jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 7 września 2017 r. wydanego w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. W uzasadnieniu tego wniosku skarżący wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a mianowicie: czy wieloletnie nieleczone uzależnienie od alkoholu, nie powodujące choroby psychicznej, demencji ani otępienia, lecz powodujące pewien stopień psychodegradacji i osłabienia funkcji poznawczych może powodować wyłączenie

świadomego albo swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli przez spadkodawcę, skutkujące nieważnością sporządzonego testamentu? Poza tym, w ocenie skarżącego skarga jest oczywiście uzasadniona w zakresie w jakim zarzuca błędną wykładnię art. 945 § 1 k.c. oraz w zakresie w jakim zarzuca przyjęcie przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego w Ł..

W związku z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba mieć na względzie utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, nie publ.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, nie publ.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, nie publ.; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, nie publ.).

Skarżący nie sprostął tym wymaganiom wskazując na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Zagadnienie prawne przedstawione w skardze kasacyjnej zostało sformułowane na tle konkretnych okoliczności faktycznych i odpowiedź nie może mieć uniwersalnego charakteru a zależy właśnie od tych konkretnych okoliczności, które pozwalają ocenić kwestię ważności testamentu sporządzonego przez osobę uzależnioną od alkoholu. Poza tym wątpliwości, jakie zostały podniesione na tym tle w skardze w istocie skupiają się na niedopuszczalnym w postępowaniu kasacyjnym kwestionowaniu ustalenia faktów i ocenie dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się też, że powołanie się przez podmiot wnoszący skargę kasacyjną na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, nie publ.; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ.; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, nie publ.; z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, niepubl.; z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, nie publ.; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, nie publ.; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, nie publ.; z dnia z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, nie publ.; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, nie publ.; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, nie publ. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

Wnoszący skargę kasacyjną nie przedstawił w odrębnym wywodzie rozumowania świadczącego o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Zważyć też trzeba, iż Sądy oparły swe ustalenia odnośnie zdolności do testowania na opinii lekarza biegłego z zakresu psychiatrii. Są to, podobnie jak przy ocenie istnienia zagadnienia prawnego, kwestie ustaleń faktycznych i oceny dowodów, które zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. nie mogą stanowić podstawy skargi kasacyjnej.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącą przesłanki opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 4 k.p.c. ani brana pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3, w zw. z art. 13 § 2, 391 § 1, 398²¹ k.p.c.